

O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi

Toshkent shahar pedagog kadrlarni qayta tayyorlash
va ularning malakasini oshirish instituti

Kafedra: "Matematika,
informatika va fizika"

"AMALIY MASHG'ULOTLAR UCHUN DIDAKTIK MATERIALLAR"
METODIK (USLUBIY) KO'RSATMA

Tayyorladi:
AKT va informatika fani
katta o'qituvchisi
G.D.Irgasheva

Toshkent

Ushbu metodik tavsiyanoma maktab o'qituvchilari va o'quvchilari uchun mo'ljallangan bo'lib, DTS talablari asos qilib olingan. Shu bilan birga maktab o'quvchilarining sinfdan – sinfga o'tish imtihonlarida ham metodik yordam sifatida foydalanish mumkin. Bu tavsiyanomadan amaliy mashg'ulotlarni o'tkazish uchun fan o'qituvchilari va o'quvchilarning kompyuter savodxonligi bo'yicha bilimlarini tekshirib baholash mumkin.

Bu tavsiyanomadan hamma fan o'qituvchilari va maktab o'quvchilari foydalanishlari mumkin.

Taqrizchilar:

1. B.A.Olimov - TShPKQTMOIning “Matematika, informatika va fizika” kafedراسi mudiri, dostent;
2. M.P.Masharipov - TShPKQTMOIning “Matematika, informatika va fizika” kafedراسi informatika va AKT fani katta o'qituvchisi.

Bu metodik tavsiyanoma “Matematika, informatika va fizika” kafedra majlisining №10-sonli bayonnoma ko'rib chiqildi va institut ilmiy kengashiga tasdiqlash uchun tavsiya etildi.

Instituti ilmiy kengashida ko'rib chiqildi va chop etishga tavsiya etildi.

Ilmiy kengash bayonnomasidan k o'chirma №5 17.09 2014 yil

O'zbekiston Respublikasi Hukumati tomonidan axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish va rivojlantirish borasida qabul qilingan qarorlari ijrosini ta'minlash orqali, ta'lim-tarbiya jarayoniga zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish ishlari yanada rivojlantiriladi. Xalq ta'limi vazirligi tizimidagi ta'lim muassasalarida faoliyat ko'rsatayotgan professor-o'qituvchilar, metodistlar va mutaxassislarning zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish ko'nikmalarini shakllantiriladi.

O'zbekiston Respublikasi Hukumati tomonidan xalq ta'limi tizimidagi muassasalarni zamonaviy kompyuter texnikasi bilan ta'minlash va bu orqali o'quv-tarbiya jarayonining sifati hamda samaradorligini oshirishga alohida e'tibor qaratib kelinmoqda.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Kompyuterlashtirishni yanada rivojlantirish va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish to'g'risida"gi PF-3080 Farmoni, 2002 yil 30 may.

Axborotlashtirishning milliy tizimini shakllantirish, iqtisodiyot va jamiyat hayotining barcha sohalarida zamonaviy axborot texnologiyalarini, kompyuter texnikasi va telekommunikatsiya vositalarini ommaviy ravishda joriy etish hamda ulardan foydalanish, fuqarolarning axborotga ortib borayotgan talab-ehtiyojlarini yanada to'liqroq qondirish, jahon axborot hamjamiyatiga kirish hamda jahon axborot resurslaridan bahramand bo'lishni kengaytirish uchun qulay shart-sharoitlar yaratiladi.

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Kompyuterlashtirishni yanada rivojlantirish va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 200-Qarori, 2002 yil 6 iyun.

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining № 289-sonli "Davlat va xo'jalik boshqaruvi, mahalliy davlat xokimiyati organlari xodimlarining malakasi va ko'nikmalarini oshirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar hamda ularni ishda kompyuter texnikasi va axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish yuzasidan attestatsiyadan o'tkazish tartibi to'g'risida"gi 27 oktyabr 2011 yildagi Qaroriga asosan o'qituvchi va o'quvchilarning bilimlarini amalda sinab ko'rish maqsadida ushbu TOPSHIRIQLAR tayyorlandi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2012 yil 21 martdagi "Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish va rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-1730-sonli qarori va XTVning mazkur qaror ijrosini ta'minlash bo'yicha 2012 yil 28 martdagi 89-sonli buyrug'i.

Yuqoridagi buyruq va qarorlardan kelib chiqqan holda xalq ta'limi tizimida axborot-kommunikatsiya texnologiyalari joriy etilishi yanada rivojlantirildi, xalq ta'limi tizimida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish va rivojlantirish dasturini tasdiqlandi;

Quyida kompyuter savodxonligi kurslari bo'yicha yakuniy nazorat uchun amaliy topshiriqlaridan namunalar berildi.

Amaliy mashg'ulotlar uchun didaktik materiallar

TOPSHIRIQ № 1

1. Microsoft Office Word dasturida “Mening Vatanim” nomli hujjatni hosil qiling va unga ma'lumotlar kiriting. Hosil qilgan ma'lumotlaringiz uch qatorni tashkil etsin.

2. “Страницы и заливки” xususiyatidan foydalanib matnning o'ziga hoshiya bering va uni rangini o'zgartiring, kompyuter xotirasiga saqlang va dasturdan chiqing, faylni boshqa papkaga ko'chiring va oching.

3. Microsoft Excel dasturida **A5, A6, A7** katakchalarning fonini mos ravishda qizil sariq va ko'k ranglar bilan bo'yang. Katakchalarning chegara chiziqlarini turli rang va qalinlikka o'tkazing.

A

1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	

4. “Ziyonet” axborot-ta'lim portalida “O'qituvchilarga” bo'limidan “Sport musoboqalari” mavzusida ma'lumot qidiring, ma'lumotlardan birini kompyuterga yuklang va oching.

TOPSHIRIQ № 2

1. Microsoft Office Word dasturida “Mening oilam” nomli hujjatni hosil qiling va unga ma'lumotlar kiriting. Hosil qilgan ma'lumotlaringiz to'rt qatorni tashkil etsin. Shrift Times New Roman o'lchami 14 ga teng bo'lsin.

2. Microsoft Excel dasturida 5 ta sinfdoshingizni familiyasi va ismini, mos ravishda, E va F ustunlariga kiritib, ulardagi belgilar sonini o'rtachasini hisoblash jadvalini tuzing.

	A	B	C	D	E	F
1	Axmedov	Ravshan	7	7	7	
2	Kim	Sergiy	3	6	4,5	
3	Karimov	Davron	7	6	6,5	
4	Ibragimov	Farxod	9	6	7,5	
5	Kazakbayev	Dilshod	10	7	8,5	
6		natija	7,2	6,4	6,8	

3. MS PowerPoint dasturida 5 ta slayd hosil qiling. Faylga nom bering. Har bir slaydga matn, rasm joylashtiring. Matn va rasimga animatsiya bering. Rasmlarni (пути перемещения) effektlari usullaridan foydalanib harakatlantiring.
4. www.eduportal.uz saytiga kiring va undan “Virtual laboratoriyalar” bo’limiga kiring. 8-sinf 1- Laboratoriya ishi: “Elektr zanjirini yig‘ish, uning turli qismlaridagi tok kuchi va kuchlanishni o‘lchash” mavzusini oching va uni kompyuterga saqlang.

TOPSHIRIQ № 3

1. Microsoft Office Word dasturida “Yill fasllari ” nomli hujjatni hosil qiling va unga ma’lumotlar kiriting. Hosil qilgan ma’lumotlaringiz qatorni tashkil etsin.
2. Microsoft Office Word dasturida yaratgan “Yill fasllari” nomli fayldagi ma’lumotlarni Microsoft PowerPoint dasturiga nushalang. Faylni “Yill fasllari” nomi bilan saqlab qo’ying.
3. Microsoft Excel dasturida 5 ta sinfdoshingizning familiya va ismlarini mos ravishda I va J ustunlarga kiritib, ulardagi belgilar sonining o‘rtachasini hisoblash jadvalini tuzing

	A	B	C	D	E
1	Familiyasi	ismi	uzunligi	uzunligi	O‘rtachasi
2	Vohidov	Dilmurodjon	8	11	9,5
3	Atabaekov	Mansurbek	9	9	9
4	Sadikova	Feruza	9	6	7,5
5	Samandarov	Elyorbek	10	8	9
6	Alisheva	Xabiba	8	6	7
7					
8	formulasi				
9	=(CP3HAЧ(ДЛСТP(I3);ДЛСТP(J3)))				

4. www.eduportal.uz saytiga kiring va undan “Virtual laboratoriyalar” bo’limiga kiring, 9-sinf 1- Laboratoriya ishi: “Suyuqlikning sirt tarangligini aniqlash.” mavzusini oching va uni kompyuterga saqlang.

TOPSHIRIQ № 4

- 1) Microsoft Office Word dasturida “Yill fasllari ” nomli hujjatni hosil qiling va unga ma’lumotlar kiriting. Hosil qilgan ma’lumotlaringiz uch qatorni tashkil etsin.
- 2) Microsoft Excel dasturida 5 ta sinfdoshingizni familiyasi va ismini, mos ravishda, E va F ustunlariga kiritib, ulardagi belgilar sonini o‘rtachasini hisoblash jadvalini tuzing.

	A	B	C	D	E	F
1	Axmedov	Ravshan	7	7	7	
2	Kim	Sergiy	3	6	4,5	
3	Karimov	Davron	7	6	6,5	
4	Ibragimov	Farxod	9	6	7,5	
5	Kazakbayev	Dilshod	10	7	8,5	
6			7,2	6,4	6,8	
7			formula	formula		
			=Длстр(C1)	=Срзнач(C1:D1)		
8			=Длстр(D1)			

- 3) MS PowerPoint dasturida 3 ta slayd hosil qiling. Faylga nom bering. Har bir slaydga matn, rasm joylashtiring. Matn va rasmga animatsiya bering. Animatsiyanlarni faqat kirish (**вход**) usullaridan foydalaning.
- 4) www.edunet.uz saytini ishga tushiring. Все презентации bo'limiga kirib "Boshlovchilar uchun Power Point dasturi" ni kompyuterga yuklang va uni oching.

TOPSHIRIQ № 5

1. Microsoft Office Word dasturida ushbu testni matnini formatlash va avtotekst elementlaridan foydalanib tering (1 - C_nH_{2n+2} , 2 - C_3H_8).
«Vstavka» / «Simvol» dan foydalanib δ xarfini qo'ying
Qizil rang bilan ajratib, to'g'ri javobni tanlang.
(1 savol – 1 ball)

Tuyingan uglevodorodlarning umumiy formulasini aniqlang

- A) C_nH_{2n-2} V) C_nH_{2n} S) C_nH_{2n+2} D) $C_nH_{2n+2}O$
- 1) Uglerodning gomolog formulasini C_nH_{2n+2} umumiy formulasi bilan ko'rsating A) C_3H_8 V) C_4H_8 S) C_5H_{10} D) $C_{10}H_{20}$
- 2) Uglevodorod elektron qobiqlarining gibrilanishining qaysi turi C_nH_{2n+2} . Uglevodorodlarning umumiy formulasi bilan xarakterlanadi?
- 3) A) sr^2 V) sr S) sr^3 D) sr^3d
- 4) Molekulada 7 δ boglanishi bor C_nH_{2n+2} umumiy formulasi bilan uglevodorodning nomini ko'rsating.
- A) pentan V) propan S) butan D) etan
- 5) Vodorod bo'yicha umumiy zichligi 29 ga teng bo'lgan C_nH_{2n+2} umumiy formulasi bilan uglevodorodning nomini ko'rsating
- A) C_3H_8 V) C_4H_{10} S) C_2H_6 D) C_7H_{16}

2. Quyida keltirilgan MS Excelning C2 katakchasidagi formuladagi amallarni ketma-ket bajarib natijani aniqlang: A1=3, B3=2,
=Сумм(4*A1;B3*A1;9;14)+Остат(B3;A1).

	A	B	C	D
	3			
			43	
		2		

- MS PowerPoint dasturida 5 ta slayd hosil qiling. Faylga nom bering. Har bir slaydga matn, rasm joylashtiring. Matn va rasimga animatsiya bering. Animatsiyanlarni faqat chiqish (**ВЫХОД**) usullaridan foydalaning.
- www.edunet.uz saytini ishga tushiring. [Mediateka](#) → [Elektronnye knigi](#) bo'limiga kirib ro'yxatni nushalang va Microsoft Office Word dasturida fayl sifatida saqlang.

TOPSHIRIQ № 6

- Microsoft Office Word dasturida Simvollar jadvalidan foydalanib bir nechta formulalarni yozing.

$$\text{Masalan : } S_{kr} = \pi * r^2$$

$$Q_{pl} = \lambda * m$$

$$\delta = E * \varepsilon$$

- Microsoft Excel dasturida A1, A2, A3 katakchalardagi matnlarni C1 katakchada bitta matnga birlashtiring.

	A	B	C
1	maktab		
2	ilm	dargohi	maktab ilm dargohi
3			formulasi
4			=СЦЕПИТЬ(A1;A2;B2)

- MS PowerPoint dasturida 5 ta slayd hosil qiling. Faylga nom bering. Har bir slaydga matn, rasm joylashtiring. Matnga va rasimga animatsiyasini bering. Animatsiyanlarni faqat ekranga chiqish (**ВХОД**) usullaridan foydalaning.
- www.azamat.uz saytini ishga tushiring “**Video darslarni ko'chirib olish**” bo'limiga kirib 1- darsni yuklab oling va kompyuterda saqlang va ko'rib chiqing.

TOPSHIRIQ № 7

- Microsoft Office Word dasturida “Taklifnoma ” tayyorlang va unga matn kiriting va rasm joylashtiring.
- Microsoft Excel dasturida A1 katakchadagi butun sonni B1 katakchadagi natural songa bo'lganda butun qismini A2 katakchada, qoldiq'ini B2 katakchada aniqlang.

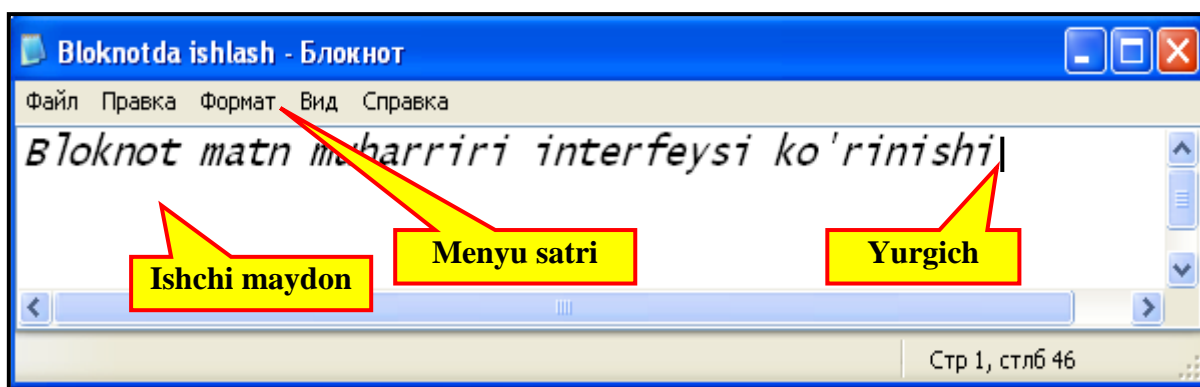
	A	B	C
1	14	3	
2	4	2	
3	=ЦЕЛЮЕ(A1/B1) =OCTAT(A1;B1)		

- MS PowerPoint dasturida 5 ta slayd hosil qiling. Faylga nom bering. Har bir slaydga matn, rasm joylashtiring. Matn va rasimga animatsiya bering. Rasmlarni (**puti perememeniya**) effektlari usullaridan foydalanib harakatlantiring.
- www.eduportal.uz saytiga kiring va undan Botanika 5-sinf 1-laboratoriya mashg'uloti: «Gulli o'simliklarning organlari bilan tanishish» mavzuni ko'rib chiqing, so'ngra fayl sifatida kompyuterda saqlang va yana ochib ko'ring.

TOPSHIRIQ № 8

- Microsoft Office Word dasturida quyidagi matnni tering va berilgan rasmni ekranga chiqaring.

“Matn muharrirlarining nomi, tashqi ko‘rinishi turlicha bo‘lgani bilan, ularda ishlash jarayoni deyarli farq qilmaydi. Matn muharrirlarining asosiy elementlari bo‘lgan *ishchi maydon*, *yurgich* va *menyu* quyidagi rasmda ko‘rsatilgan.”

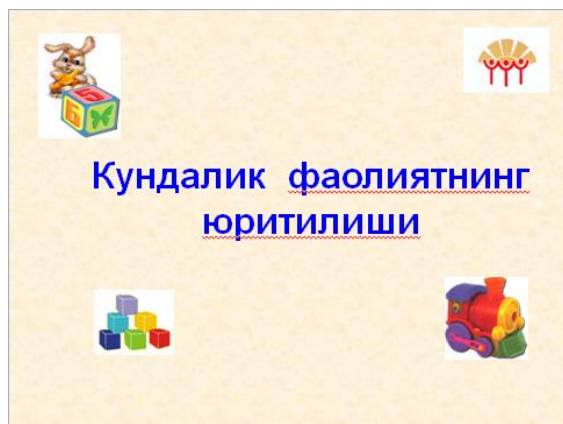

- Microsoft Excel dasturida A1:A6 va B2:B5 katakchalardagi sonlardan kichigini 3-raqamini D1 katakchada aniqlang.

	A	B	C	D
1	239		javob	3
2	265	445		
3	323	233		
4	414	451		
5	323	433		
6	318		=ПСТР(MIN(A1:A6;B2:B5);3;1)	

3. MS PowerPoint dasturida quyidagi tasvirda ko'rsatilgan slayd hosil qiling. Faylga nom bering. Matn va rasmga animatsiya bering. Rasmlarni (**puti peremeçeniya**) effektlari usullaridan foydalanib harakatlantiring. Matni oddiy harakatlanish usulidan (poyavlenie) foydalanib animatsiya bering.

4. www.azamat.uz saytini ishga tushiring “**Video darslarni ko'chirib olish**” bo'limiga kirib 2- darsni yuklab oling. Kompyuterda saqlang va ko'rib chiqing.

TOPSHIRIQ № 9

1. Microsoft Office Word dasturida quyidagi ko'rinishda rasmiy matnlarni hosil qiling.

	...- maktab direktori .....ga 6-... sinf o'quvchisi
<p><i>Ariza</i></p> <p>Menga ..... fanidan o'tkaziladigan maktab olimpiadasida qatnashishga ruxsat berishingizni so'rayman.</p>	

2. Microsoft Excel dasturida A1 va B2 katakchadagi sonlardan kichigini birinchi raqamini D2 katakchaga aniglang.

formulasi: =ПСТР(MIN(A1;B2);1;1)

	A	B	C	D
1	325			javobi
2		834		3

3. MS PowerPoint dasturida quyidagi tasvirda ko'rsatilgan slayd hosil qiling. Faylga nom bering. Matn va rasimga animatsiya bering. Rasmlarni (**увеличение**) effektlari usullaridan foydalanib harakatlantiring. Matn oddiy harakatlanish usulidan (**появление**) foydalanib animatsiya bering.
4. www.kitob.uz saytiga kirib "Bosh sahifa - yangi maqolalar " bo'limidan "Ona tilimizni e'zozlaylik" nomli adabiy-ma'rifiy tadbirning ssenariysini va rasmni kompyuterga yuklang va saqlang

TOPSHIRIQ № 10

1. Microsoft Office Word dasturida quyidagi ko'rinishda rasmiy matnlarni hosil qiling.

<i>Shtamp o'rni</i>	<i>Ma'lumotnoma</i>
Berildi _____ ga shu haqdaki, u haqiqatan ...- maktabning 9-... sinfida o'qiydi.	
Ma'lumotnoma _____ ga ko'rsatish uchun berildi.	
Maktab direktori	<i>Imzo va muhr o'rni</i>

2. Microsoft Excel dasturida A1 katakchadan A10 katakchagacha har xil uzunlikdagi so'zlar kiritib, B ustunda ularning uzunligini hisoblang va taqqoslash diagrammasini hosil qiling.
3. MS PowerPoint dasturida "Yil fasllari" nomli slaydlar to'plamini hosil qiling. Rasmlarga (**плавное перемещения**) Matnlarga uchib chiqish (**вылет**) effektlaridan foydalaning
4. www.azamat.uz saytini ishga tushiring "**Video darslarni ko'chirib olish**" bo'limiga kirib 1-2- mashqlarni yuklab oling va kompyuterda saqlang va ko'rib chiqing.

TOPSHIRIQ № 11

1. Microsoft Office Word dasturida 4 x 5 jadval hosil qiling. Jadvalni to'ldiring va express tablitsadan foydalangan holda uning ko'rinishini o'zgartiring.

2. Microsoft Excel dasturida A1 va B2 katakchadagi sonlardan kattasining 3-belgisini C3 katakchada aniqlang.

	A	B	C	D	E
1	244				
2		256	natija		
3			6		
4			formulasi		
5			PSTR(MAKS(A1;B2);3;1)		

3. MS PowerPoint dasturida “Yangi yil archasi” nomli prezentatsiya hosil qiling va unga rasm, matn kiriting.

4. www.kitob.uz saytiga kirib “Bosh sahifa - yangi maqolalar “ bo’limidan “Ingliz tilini o’rganaylik” nomli elektron qo’llanmani kompyuterga yuklang va ko’rib ching

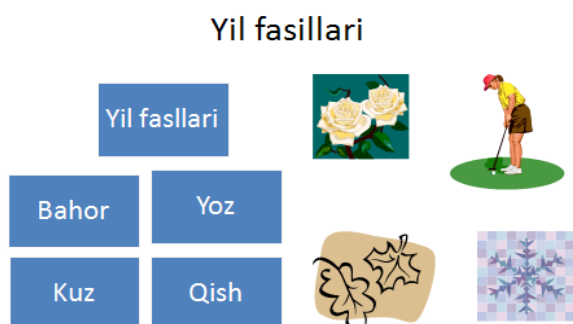
TOPSHIRIQ № 12

1. Microsoft Office Word dasturida quyidagi matnni ko’rsatilgan formatda tering .

O`zbekiston Respublikasining ta'lim tizimi quyidagilarni o`z ichiga oladi:

- davlat standartlariga muvofiq ta'lim dasturlarini amalga oshiruvchi davlat va nodavlat ta'lim muassasalari;
- ta'lim tizimining faoliyat ko`rsatishi va rivojlanishini ta'minlash uchun zarur bo`lgan tadqiqot ishlarini bajaruvchi ilmiy-pedagogik muassasalar;

- ta'lim sohasidagi davlat boshqaruv organlari, shuningdek ularga qarashli korxonalar, muassasalar va tashkilotlar.
O'zbekiston Respublikasining ta'lim tizimi yagona va uzluksizdir.
2. Microsoft Excel dasturida tomoni 8 ga teng bo'lgan teng tomonli uchburchak, kvadrat va parallelogrammni perimetrini taqqoslash diagrammasini hosil qiling.
  3. MS PowerPoint dasturida quyidagi tasvirda joylashgan ma'lumotlarni slaydda bajaring.

Faylga “Yil fasllari” deb nom bering. Matn va rasimga animatsiya bering. Rasmlarni (увеличение с поворотом) effektlari usullaridan foydalanib harakatlantiring. Matnни (пищущая машинка) effektidan foydalanib animatsiya bering.

4. www.kitob.uz saytiga kirib “Bosh sahifa - yangi maqolalar “ bo'limidan **"Ustoz va murabbiylar, sizlarni sharaflaymiz!"** nomli adabiy-ma'rifiy tadbirning ssenariysini kompyuterga yuklang va saqlang

TOPSHIRIQ № 13

1. Microsoft Office Word dasturida “Фигуралар” bo’limidan foydalanib O’zbekiston bayrog’ini chizing.

2. Microsoft Excel dasturida A1:A5 katakchalardagi sonlarning o’rta arifmetigi va B3:B5 katakchalardagi sonlarning o’rta geometriginining yig’indisini F3 katakchada aniqlang

	A	B	C	D	E	F	J		
1.	112								
2.	34					natijasi			
3.	67	56				133,7681			
4.		48							
5.		92							
6.									
7.	срзнач	сргеом	натижа						
8.	71	62,76811	133,7681						

=СРЗНАЧ(A1:A3)+СРГЕОМ(B3:B5)

3. MS PowerPoint dasturida turli figuralardan foydalanib hayvonlar yoki qushlarning rasmini tayyorlang va har bir figuraga animatsiya bering.
4. www.gov.uz saytidan “Davlat ramzlari” bo’limidan “madhiya.mp3” faylini kompyuterga yuklang va eshitib ko’ring.

TOPSHIRIQ № 14

1. Microsoft Office Word dasturida quyidagi vazifalarni ketma-ket bajaring va jadvalni berilgan tartibda to’ldiring
  - вставка - таблица - вставить таблицу;
  - 5 ta ustun va 6 ta satr hosil qiling;
  - №, ismi, sharifi, tug’ilgan yili, turar joyi;
  - avtomatik nomerlangan ro’yxatdan foydalaning.

№	ismi	sharifi	tug'ilgan yili,	turar joyi
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

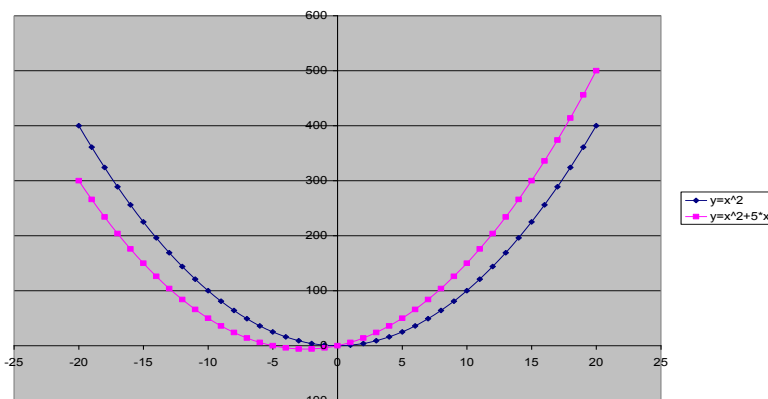
2. Microsoft Excel dasturida A3 katakchadagi sonni toq yoki juftligini D3 katakchada aniqlang.

	A	B	C	D	E
1	56	juft			
2					
3		formulasi			
4		=ЕСЛИ((ОСТАТ(A3;2)=0); "juft";"toq")			

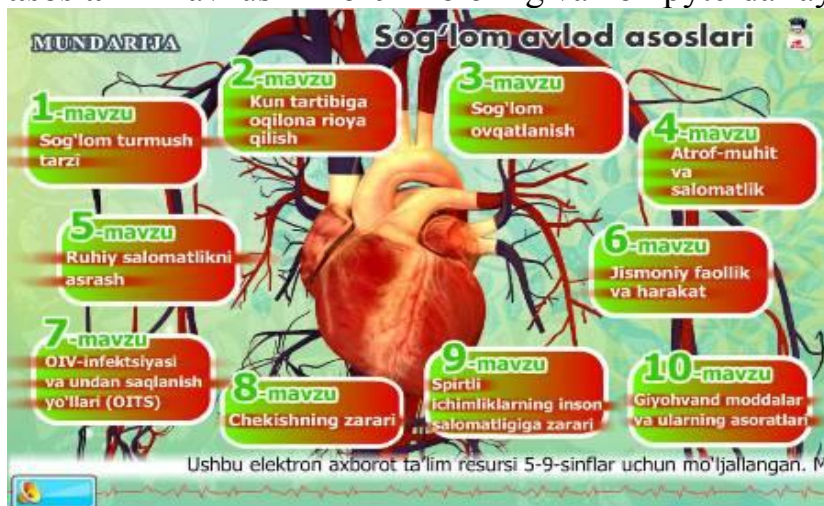
3. MS PowerPoint dasturida «Видео из файла» bo'limiga kirib kompyuterdagi bor ixtiyoriy videoni ikkinchi slaydga joylashtiring va namoyishini avtomatik tarzda amalga oshiring.
4. www.gov.uz saytidan “Davlat ramzlari” bo'limidan “O'zbekiston Respublikasining Davlat madhiyasi”ni fayl sifatida kompyuterda saqlang.

TOPSHIRIQ № 15

1. Microsoft Office Word dasturida markerlangan ro'yxat asosida ushbu matnning tering :
- *Do'stlar yaxshilarni avaylab saqlang!*
  - *«Salom» degan so'zning salmog'in oqlang.*
  - *O'langa yuz soat yig'lab turgandan, -*
  - *Uni tirigida bir soat yo'qlang!*
2. Microsoft Excel dasturida X ning [-20;20] oraliqdagi butun qiymatlarda $y=x^2$ va $y=x^2+5x$ funksiyasining qiymatlarini va nuqtali grafisini hosil qiling.

3. MS PowerPoint dasturida MS PowerPoint dasturida 3 ta slayd hosil qiling va «Музыка из файла» bo'limiga kirib kompyuterdagi bor ixtiyoriy musiqani ikkinchi slaydga joylashtiring va namoyishini avtomatik tarzda amalga oshiring.
4. Internet sahifasini yuklang va O'zbekiston Respublikasining axborot ta'lim tarmog'i www.eduportal.uz portaliga kiring va undan "Sog'lom avlod asoslari" mavzusini ko'chirib oling va kompyuterda fayl sifatida saqlang.

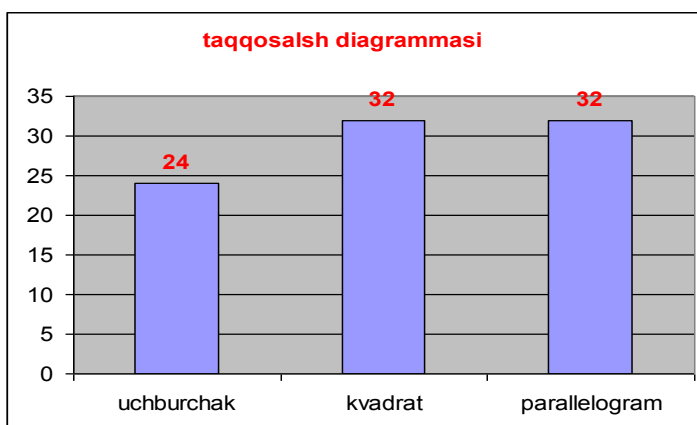

TOPSHIRIQ № 16

1. Microsoft Office Word dasturida Microsoft Office Word dasturida nomerlangan ro'yxat asosida ushbu matnni tering va formatlang.
  1. *Do'stlar yaxshilarni avaylab saqlang!*
  2. *«Salom» degan so'zning salmog'in oqlang.*
  3. *O'langa yuz soat yig'lab turgandan, -*
  4. *Uni tirigida bir soat yo'qlang!*
2. Microsoft Excel dasturida tomoni 8 ga teng bo'lgan teng tomonli uchburchak, to'g'ri to'rtburchak va parallelogramm perimetrini taqqoslash diagrammasini hosil qiling.

	A	B	C	D
1	tomoni	uchburchak	kvadrat	parallelogram
2	8	24	32	32

3. MS PowerPoint dasturida “Sumalak sayli ” nomli kompozitsiya hosil qiling. Eng kamida 5 ta slayd hosil qiling. Har bir slaydga matn va rasmlar joylashtiring . Matn va rasmlarga animatsiya effeklaridan birini tanlang va faylni saqlab qo’ying.
4. Internet sahifasini yuklang va O’zbekiston Respublikasining axborot ta’lim tarmog’i www.eduportal.uz portaliga kiring va undan **“Toshkent shahar malaka oshirish institutining tinglovchilari Multimedia markazida”** mavzusini ko’chirib oling va kompyuterda fayl sifatida saqlang.

TOPSHIRIQ № 17

1. Microsoft Office Word dasturida kolonki (Колонки) bolimiga kirib 3 ta kolonka hosil qiling va bitta sahifani “O’zbekiston Respublkasi madhiyasi” sheri ma’lumotlari bilan to’ldiring.
2. Microsoft Excel dasturida quyidagi jadvalni to’ldiring va avtusuuma formulasidan foydalanib har bir satrning ig’indisini hisoblang.

№	Familiyasi ismi sharifi	1 -oyda olgan maoshi	2 -oyda olgan maoshi	3 -oyda olgan maoshi	4 -oyda olgan maoshi	Jami
1.	Imomov A					
2.	Abdullayev					
3.	Xamidov K					
4.	Sobitov A					
5.	Rajabova F					

- MS PowerPoint dasturida “O‘zbekiston mening Vatanim” nomli kompozitsiyani hosil qiling. Bu mavzuni yoritishda O‘zbekiston aholisi va uning jahonda tutgan o‘rni va taraqqiyoti haqidagi ma’lumotlardan foydalaning
- Sport musobaqalari haqidagi ma’umotni internet tarmog‘idan toping va boksga oid ma’lumotlarni qidirib toping. Fayl sifatida kompyuterga saqlang.

TOPSHIRIQ № 18

- Microsoft Office Word dasturida quyidagi matnni ternig va unga “Границы страниц” bo‘limidan границы satriga kirib “тип линий” dan ixtiyoriy chiziqni tanlang va abzas uchun hosil qiling .

Bitta DVD diskka 4,7 Gb dan 17 Gbgacha ma’lumot yozish mumkin. Undagi axborotlarni yozish yo‘lchalari spiralsimon shaklda bo‘lib, ma’lumotlarni o‘qish va yozish lazer nuri ko‘magida amalga oshiriladi. Kompakt disklar oltin yoki aluminiy qotishmalaridan tayyorlanib, doirasimon plastik ichiga joylangan holatda bo‘ladi.

- Microsoft Excel dasturida quyidagi ko‘rinishdagi jadvalni to‘ldiring va diagrammasini hosil qiling.

287 -maktab biologiya fani o‘qituvchisi Shukurova Diloromning IV - chorak monitoringi					
sinf	soni	"5"	"4"	"3"	Bilim sifati
6-A sinf	32	17	11	5	88%
6-B sinf	27	8	16	3	89%
6-D sinf	27	7	16	4	85%
7-A sinf	36	14	18	4	89%
7-B sinf	35	6	23	6	83%
7-D sinf	27	3	12	12	56%
9-A sinf	37	13	16	10	78%
9-B sinf	38	16	18	5	89%
9-D sinf	30	8	15	7	77%

- MS PowerPoint dasturida “Non bizning rizq ro’zimiz” nomli slaydlarni hosil qiling va non turlar haqida ma’lumot bering. Har bir slayda aloogida dizayn bering . Rasmlarga animatsiyaning kirish bo’limidan « Увеличение » effektidan foydalaning.

- www.uz saytidan [Гидрометеорология хизмати маркази](#) saytini yuklang va undan ob-havoni ma’lumotini yuklang va kompyuterga saqlab qo’ying. Masalan: quyidagi ko’rinishdagi ma’lumot kabi bo’lishi mumkin

Toshkent		boshqa shahar		Batafsil bashorat: yaqin kunlar uchun 3-6-chi kunga			
bugun 27.10 soat 08:00 da		27 Октябр		28 Октябр		29 Октябр	
-1,3 °C		kechasi	kunduzi	kechasi	kunduzi	kechasi	kunduzi
havo o'zgarib turadi		+3...+5 havo o'zgarib turadi, bo'lishi mumkin yog'ingarchilik (yomg'ir, qor)	+4...+6 havo o'zgarib turadi	-3...-1 havo o'zgarib turadi	+6...+8 havo o'zgarib turadi	-3...-1 havo o'zgarib turadi	+8...+10 havo o'zgarib turadi

TOPSHIRIQ № 19

- Microsoft Office Word dasturida jami 25 nafar o’quvchilar uchun sinf o’quvchilarining ro’yxatini hosil qiling va kompyuterda fayl sifatida saqlang.
- Microsoft Excel dasturida Microsoft Office Word dasturida tayyorlangan ma’lumotni birinchi varaqqa (Лист1) ko’chiring va tahrirlang. Hosil bo’lgan ro’yxatnin alfavitning o’sish tartibida saralang.
- MS PowerPoint dasturida “Yo’l qoidasi – umr boydasi” mavzusida slaydalar namoyishini hosil qiling.

4. www.uz saytidan <http://www.soliq.uz/> saytiga o'ting va undan "Oxirgi yangiliklar" bo'limidan shu kungi yangilik haqidagi ma'lumotni oching. Kompyterga fayl sifatida saqlab qo'ying.

TOPSHIRIQ № 20

1. Microsoft Office Word dasturida "Подложка" bo'limidan quyidagi berilgan

ОБРАЗЕЦ 1

ОБРАЗЕЦ 2

namunadan birini tanlang. Unga ism va familiyangizni kiriting. Varaqda qanday ko'rinishga ega ekanligini ko'ring va boshqa formasiga o'zgartiring.

2. Microsoft Excel dasturida quyidagi formuladan foydalanib hisoblashlarni amalga oshiring. $=CYMM(A1+B2*3/C1)$. Natijani ko'ring to'g'ri yoki noto'g'ri hisoblanganligini tekshiring.
3. MS PowerPoint dasturida turli rasmlardan "Fotogalereya" hosil qiling. Har bir rasm bittadan ekranning o'rtasidan chiqishini inobatga olgan holda effektlarni to'ri tanlang
4. www.uz saytidan <http://www.soliq.uz/> saytiga o'tib undan "Noqonuniy disklar savdosiga chek qo'yildi" nomli maqolani oching va uni kompyuterda saqlang.

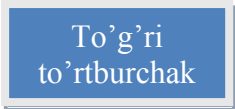
TOPSHIRIQ № 21

1. Microsoft Office Word dasturida matnlarni nushalash, qo'yish usulidan foydalanib "O'zbekiston - mening Vatanim" jumlasini 10 marta ustun shaklida yozilgan holatini hosil qiling.
2. Microsoft Excel dasturida quyidagi $=CP3HAЧ(A1+B2*3/C1)$ formulasidan foydalanib ixtiyoriy sonlar uchun natijasini chiqaring va diagrammasini alohida varaqda hosil qiling
3. MS PowerPoint dasturida "Mening a'lochi o'quvchilarim" nomli slaydalar ko'rgazmasini hosil qiling va ularning 5 ta fandan olgan baholarini namoyish eting. Bu slaydda diagrammadan foydalaning va unga animatsiya bering.
4. <http://www.meteo.uz/uzb/index.php> saytidan "**Har kuni yangilanayotgan bo'limlari**" bo'limidan O'zbekiston Respublikasidagi faktik ob-havo 08s. 27.10.2014 yilgacha bo'lgan ahvol bo'yicha malumotni Microsoft Office Word dasturida saqlab qo'ying, tasvirni nushalang va rasmni sichqoncha o'ng tugmachasini bosgan holda "Копировать изображение" ni tanlang.

TOPSHIRIQ № 22

1. Microsoft Office Word dasturida Vstavka figuradan foydalangan holda matematik figuralar kompleksini hosil qiling va har bir figuraning nima anglatishini yozib chiqing va ularni turli ranglarda bo'yang.

Masalan:

To'g'ri
to'rtburchak

2. Microsoft Excel dasturida quyidagi formula yordamida hisoblashlarni bajaring. =
3. MS PowerPoint dasturida "Buyuk sohibqiron A.Temur" haqida slaydlar hosil qiling.
4. <http://www.meteo.uz/uzb> saytidan "Toshkent shahri bo'yicha ekologik bulleten" ma'lumotnomasini ko'chirib oling.

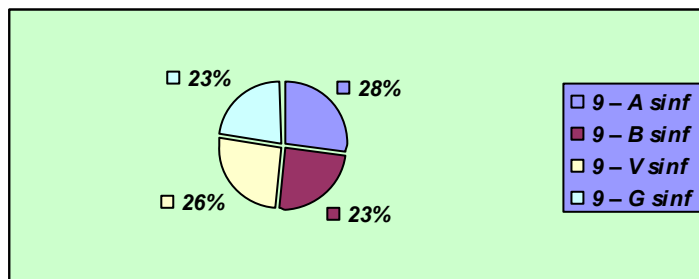
TOPSHIRIQ № 23

1. Microsoft Office Word dasturida Vstavka - Risunok iz fayla (Вставка рисунок из файла) bo'limidan birorta rasmni qo'ing va rasmning tagiga unda nima tasvirlanganini yozib qo'ying.

2. Microsoft Excel dasturida quyidagi jadvalni to'ldiring va diagrammasini hosil qiling.

Sinflar ro'yxati	O'quvchilar soni
9 – A sinf	32
9 – B sinf	27
9 – V sinf	30
9 – G sinf	26

3. MS PowerPoint dasturida “Buyuk allomalar” nomli mavzuda slaydlar to'plamini hosil qiling.
4. www.uzedu.uz saytidan “Ota-onalarga” bo'limidan **“2014/2015 o'quv yilida umumta'lim maktablarini darsliklar bilan ta'minlash ijara tizimiga kiritilgan darsliklar ijara to'plamiga belgilangan yagona ijara to'lov miqdori”** haqidagi ma'lumotni yuklang va fayl sifatida saqlab qo'ying.

TOPSHIRIQ № 24

1. Microsoft Office Word dasturida quyidagi ma'lumotni tering va tahrirlang
23 oktabr va 24 oktabr tongda Toshkent shahrini meteorologik sharoiti havo muhitida zararli moddalarning biroz yig'ilishiga imkoniyat yaratdi. Ruhsat etilgan me'yor (REM) dan yuqori bir kecha-kunduzlik konsentratsiyalar soni umumiy kuzatishlar soniga nisbatan 10% foizni tashkil etdi, bu esa atmosfera ifloslanishining past darajasiga mos keladi.

Nazoratdagi zararli moddalar konsentratsiyasining o'rtacha miqdori 23 oktabrda quyidagini tashkil etdi: chang - 0.0; uglerod oksidi - 0.7; oltingugurt dioksidi - 0.0; azot dioksidi - 0.8; fenol - 0.7; vodorod ftorid - 0.4; ammiak - 0.3 REM o's.

28 oktabr va 29 oktabr tongda Toshkent shahrining ob-havo sharoiti shahar havo muhitida zararli moddalarning biroz tarqalib ketishiga imkoniyat yaratadi. Ifloslanish darajasi past bo'ladi.

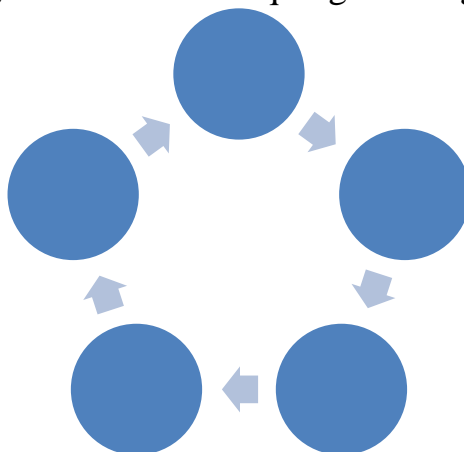
Muharrir: Plotsen M.A.

Atmosfera, yuza suvlar va tuproq ifloslanishi monitoringini olib borish xizmati
100052, Toshkent shahar, Bodomzor yo'li 1-tor ko'chasi,,72
Telefonlar: 237-15-47, 150-85-02, 235-82-27, 235-86-14

2. Microsoft Excel dasturida krossvord hosil qiling va va ustun va yacheykalarni turli ranglar bilan to'ldiring
3. MS PowerPoint dasturida "Matematik formulalar bilan ishlash" mavzusida slaydlar ketma-ketligini hosil qiling
4. www.uzedu.uz saytidan "**Bilimlar bellashuvi - 2013**" bo'limiga kirib "**Viloyatlarning medallar bo'yicha reytingi**" ma'lumotnomasini kompyuterga saqlab qo'ying.

TOPSHIRIQ № 25

1. Microsoft Office Word dasturida Vstavka - SmarArt grafik ob'ektidan foydalnib quyidagi shakllarni hosil qiling va ularga matnni kiriting.

2. Microsoft Excel dasturida quyidagi formulaning natijasini A8 yacheykada aniqlang. =СyMM (A4:A7)*Срзнач(A1:A7)
3. MS PowerPoint dasturida "Zulfiya" nomidagi Davlat mukofotlari" ruknida slaydlar hosil qiling. Ma'lumotlarni www.uzedu.uz saytidan qidirib toping
4. www.uzedu.uz saytidan "Zulfiya" nomidagi Davlat mukofotlari" ruknidagi "**Zulfiya" nomidagi Davlat mukofoti haqida bilasizmi?** nomli maqolani ko'chirib oling va kompyuterda saqlang.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. B.Boltaev, M.Mahkamov va boshqalar . Informatika. Umumta'lim maktablarining 6- sinf uchun darsligi - Toshkent - "O'zbekiston" - 2009 y.
2. B.Boltaev, M.Mahkamov va boshqalar. Informatika. Umumta'lim maktablarining 7- sinf uchun darsligi - 2010y.
3. B.Boltaev, A.R.Azamatov va boshqalar Informatika va hisoblash texnikasi asoslari. Umumta'lim maktablarining 8- sinf uchun darsligi - 2011y.
4. Umumta'lim maktablariga AKT ni joriy etish. O'qituvchilar uchun amaliy qo'llanma. Toshkent -2010 yil , VEKTOR PRESS.
5. 8- sinf uchun imtihon materiallari - 2013 y.
6. Internet materiallari.

